

ნაწ. 2. 104-65
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საპარტვილოს სსრ
რესპუბლიკური ბიბლიოთეკა

3 / 2
შრიფტი ნახაზიდან წასაწერი

პროექტი

საქ. სსრ რსტ

ოფიციალური გამოცემა

სრ სახელმწიფო საგარეო კომიტეტი
თბილისი — 1974

შრიფტი ნახაზზედა წასაწობი
ШРИФТ ЧЕРТЕЖНЫХ
ГРУЗИНСКОГО АЛФАВИТА

საქ. სსრ
რსტ
ძალაში შედის პირველად

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს სახელმწიფო სავეგმო
კომიტეტის 197 . . . წლის . . . № . . . დადგენილებით
ძალაშია 197 . . . წლის . . . —დან

სტანდარტის დარღვევისათვის კანონით გათვალისწინებულია საჯარი.

1. ეს სტანდარტი აწესებს ქართულ შრიფტს, რომელიც ნახაზებზე და სხვა ტექნიკურ დოკუმენტებზე ხელით წაეწერება. სტანდარტი ვრცელდება წარმოება-დაწესებულებებსა და სამშენებლო ორგანიზაციებზე. სტანდარტი შედგენილია ვოსტ. 2. 304—68 საფუძველზე.

2. ასოების დახრა სტრიქონის მიმართ უნდა იყოს დაახლოებით 75°. ნახაზის ძირითად წარწერასა და მენდორზე დასაშვებია დასახელების, სათაურის და აღნიშვნის წაწერა სწორი ასოებით — დახრის გარეშე.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა. ასოების ფორმისა და ზომების უკეთ აღქმის მიზნით მათი შესრულება ნაჩვენებია:

✓ დახრილი შრიფტისათვის — ბადეზე რომლის უჯრედები წარმოადგენენ ტოლგვერდა პარალელოგრამებს, რომლის სიმაღლე და სიგანე ტოლია h/7 და დახრის კუთხე პორიზონტალურ ხაზთან შეადგენს დაახლოებით 75°; სწორი შრიფტისათვის — ბადეზე რომლის უჯრედები წარმოადგენენ კვადრატებს გვერდის სიგრძით h/7.

გვ. 2 ნაკ. სსრ რსბ

კონსტრუქციები

- ✓ 3. ქართული ასოების ალფაბეტი
- ✓ 3. 1 ძირითადი შრიფტი დახრილი (ნახ. 1)

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ ნ ო პ ჟ რ

ს თ უ ფ კ ლ ყ უ რ ს ძ ნ წ ჭ ხ ჯ ჰ

ნახ. 1

- ✓ 3. 2 განიერი შრიფტი დახრილი (ნახ. 2)

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ

ნ ო პ ჟ რ ს თ უ ფ კ ლ ყ

უ რ ს ძ ნ წ ჭ ხ ჯ ჰ

ნახ. 2

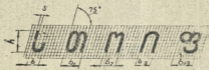
4. შრიფტის ზომად ითვლება ასოს სიმაღლე h მილიმეტრებში დაღვენილია შრიფტის შეღმდევნი ზომები: 2,5; 3,5; 5; 7; 10; 14; 28; 40.

✓ ასოების დაწერის მაგალითები 2,5-დან 14-მდე მოყვანილ ცხრილში 1.

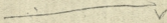
სხილი 1

სიღრმის სიმაღლე	საშუალო დანართი გაბალირებული პარაგრაფული
2,5	აბგდეუთიკმნოპრსტუჯლყზფცხძჭხჯ
3,5	აბგდეუთიკმნოპრსტუჯლყზ
5	აბგდეუთიკმნოპ
7	აბგდეუთიკმნ
10	ბბგდეუთიკმნ
14	სსრრრრ

5. ასოების სიმაღლეს და სხვა ზომებს შორის თანაფარდობა ქართული ასოებისათვის მოყვანილია ნახ. 3 და ცხრილში 2

ნახ. 8

ბანელაზღვრული სიღრმე	კოორდინატი	ზომის ტანსაცმელი	ბანის სიღრმე (მ)					
			2,5	3,5	5	7	10	14
ასობის სიღრმე	h		2,5	3,5	5	7	10	14
ასობის სიღრმე ბარა (ბ. თ. უ. უ. მოლ. ასობის)	b	$\frac{4}{7}h$	1,4	2	2,8	4	5,7	8
ბანისი ვიწრობის ასობის სიღრმე ბარა (ბ. თ. უ. უ. ასობის)	b _a	$\frac{5}{7}h$	1,8	2,5	3,6	5	7	10
ზ. თ. უ. უ. ასობის სიღრმე	b ₁	$\frac{6}{7}h$	2,1	3	4,3	6	8,6	12
იზიკა ბანისი ვიწრობისათვის	b _{1a}	h	2,5	3,5	5	7	10	14
მ. ნ. ლ. მ. ასობის სიღრმე	b ₂	$\frac{5}{7}h$	1,8	2,5	3,6	5	7	10
ბანისი ასობის ვიწრობის	A	$\frac{2}{7}h$	0,7	1	1,4	2	3	4
ასობის ვიწრობის ბანის სიღრმე	S	$\frac{1}{7}h$	0,25	0,35	0,5	0,7	1,0	1,4
ბანისი სიღრმე	A ₂	$\frac{1}{5}h$	3,8	5,3	7,5	10,5	15	21

h. ✓
+
h. ✓
+

შენიშვნა: ასობის შემოვლების სისქე მთელი ტექსტისათვის უნდა იყოს ერთნაირი.

6. ცხრილში 2 მოყვანილია ასობის ზომათა რიცხობრივი მნიშვნელობები 2,5-დან 14-მდე, როგორც ხშირად ხმარებული.
7. ასობის სიმაღლის ზომის ზღვრული გადახრა დაიშვება $\pm 0,5$ მმ
8. ტუშით შესრულებულ ნახაზებზე დაწერილი ასობის სიმაღლე და იყოს არა ნაკლებ 2,5 მმ. ფანქრით შესრულებულ ნახაზებზე — არა ნაკლებ 3,5 მმ.

შენიშვნა: სამშენებლო ნახაზებზე დასაშვებია წინადადებების პირველი ასო და საკუთარი სახლები დაიწეროს შერჩეული შრიფტის ზომით, სხვა ასოები კი ერთი ზომით ნაკლები.

5
6
7

საქ. სსრ რსბ . . . 23 5

დაწართი

საქართველოს
საქართველოს

წარწერის მაგალითები

✓ ა) დახრილი ასოებით (ნახ. 4)

სახარაოთი რაბი

ნახ. 4

✓ ბ) სწორი ასოებით (ნახ. 5)

3157

ბრავოთი

ნახ. 5

3
3

- 1 ✓ შეიმუშავა საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს საშუალო სპეციალური განათლების სამეცნიერო-მეთოდურმა კაბინეტმა.
კაბინეტის გამგე ვ. ი. მესხი
თემის ხელმძღვანელი ი. მ. მალაქელიძე, ე. ე. ჩიხლაძე
შემსრულებელი ე. ე. ჩიხლაძე
- ✓ წარადგინა საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტრომ
მინისტრის მოადგილე კ. ს. ჰელიძე
- 2 დასამტკიცებლად მოამზადა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის სტანდარტიზაციის და ტექნიკური პირობების განყოფილებამ
განყოფილების გამგე შ. ს. გაგოშიძე
- ✓ დაამტკიცა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა 197 . . წლის
თავმჯდომარის მოადგილე
- ✓ ძალაშია საქართველოს სსრ სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის გადაწყვეტილებით 197 . . წლის

განმარტავითი ბარათი

თანამედროვე ნახაზებზე ზომების აღმნიშვნელი ციფრებისა და ძირითადი წარწერის გარდა დიდი რაოდენობის ტექნიკურ მოთხოვნისათა წარწერები გვხვდება მაგალითად: ცნობები დეტალის ზედაპირის ტექნოლოგიური დამუშავების, ზომების ვადახრების მასალის, ნაშაღის და სხვათა შესახებ.

ნახაზის ხარისხს განსაზღვრავს არა მარტო მისი გრაფიკული გამოსახულების სისწორე, არამედ მისი ვაფორმების ხარისხიც, რომლის ერთერთ მნიშვნელოვან ელემენტს წარწერები წარმოადგენენ.

წარწერების საშუალებით ხდება გრაფიკული გამოსახულებების შევსება, გარკვევა და განმარტება. ლამაზად და გარკვეულად შესრულებული წარწერები, სწორად და მოხერხებულად განლაგებული ზომების აღმნიშვნელი ციფრები აადვილებენ ნახაზის გაგებას.

ნახაზზე შესრულებული წარწერები უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ მოთხოვნებს:

1. ასოებისა და ციფრების კომპოზიცია-მოხაზულობა უნდა იყოს სადა, მკაფიო და ადვილად დასამახსოვრებელი, ასოების ფორმის ინდივიდუალობამ უნდა უზრუნველყოს შეუცდომლობა ტექსტის კითხვის დროს.

2. წარწერები უნდა სრულდებოდეს ადვილად და სწრაფად ხელით ან მარტივი დამხმარე საშუალებებით.

3. ნახაზებიდან ასლების ვადაღების დროს წარწერები მკაფიო და გარკვეული უნდა გამოდიოდეს.

ყველა ზემოთ აღნიშნული მოთხოვნათა შესასრულებლად ნახაზებზე წარწერების წარმოება უნდა ხდებოდეს საერთო საკონსტრუქტორო დოკუმენტაციის ერთიანი სისტემის მიერ შემუშავებულ „სახაზავი შრიფტით“ გოსტი 2. 304-64-ის მიხედვით.

აღნიშნული სტანდარტი შეიცავს რუსულ ლათინურ და ბერძნულ ალფაბეტს, რომელიც გამოიყენება ნახაზებზე, სქემებზე, მრეწველობის ყველა დარგის ტექნიკურ დოკუმენტებზე წარწერებისათვის. ამ შრიფტების ასოების კონსტრუქცია და წერის მეთოდური ხერხები წლების განმავლობაში იხევებოდა მრავალი ავტორის მიერ.

ქართული შრიფტი თავისი ფორმით და დახაზულობის თავისებურებებით ვაცილებით რთულია რუსულ და ლათინურ შრიფტთან შე-

დარეგულირება, ამიტომ მისი დაწესებულებით შესწავლა ადგილობრივი
 ქართული შრიფტის დამუშავებაში დიდი ღვაწლი მიუძღვის პ. გა
სვენებულ ინჟ. მ. მიქელაძეს, რომელმაც ნახაზებზე შრიფტის
დენიშე საბინა ასოების ფორმა და ზომა მოგვცა: ასომთავრული, ნუსხური,
 ხერხეულიძის, ვანერის და ვიწრო სრული შორეულებით, ნაწილობრივი შორეულებით და სხვა. მიგრამ კონკრეტულად არ დადგენილა ამ შრიფტების
 ტექნიკური დანიშნულება უფრო მისაღები როგორც ქართული ტექნიკური
 შრიფტი.

საკონსტრუქტორო დოკუმენტაციის ერთიანი სისტემაზე გადასვლამ გამოიწვია სხვადასხვა დარგების და წარმოებების სტანდარტიზაციის გაერთიანობაც. ამიტომ ქართული სტანდარტული შრიფტის შემოღება და დაკანონება აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს.

პრაქტიკამ დაგვიანახა რომ ნახაზებზე ასომთავრულით შესრულებული წარწერები მკაფიო და ადვილი წაკითხვით, ამიტომ ნუსხური ასოების სტანდარტში შეყვანა საჭიროებას არ მოითხოვს.

ნაციონალური ტექნიკური შრიფტი დამუშავებულია გოსტო 2.304-68 საფუძველზე გ. მ. ამ სტანდარტიდან აღებულია ის რაც საერთოა ყველა შრიფტისათვის, სახელდობრ: შრიფტის ზომები, შრიფტის დახრა, ასოების სივანე, მანძილი ასოებს შორის, მანძილი სტრიქონებს შორის, ასოების შემოვლების სისქე.

ზემოთ აღნიშნული საერთო დებულებების საფუძველზე შესრულებულია კვტილე 2, სადაც მოყვანილია ქართული სტანდარტული შრიფტისათვის რეკომენდებული ზომები.

ქართულ ტექნიკურ შრიფტზე სტანდარტის დაწესება ხელს შეუწყობს საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ ყველა საპროექტო საკონსტრუქტორო დაწესებულებებს ნახაზები, სქემები და ტექნიკური დოკუმენტები გააფორმონ მართიანი სისტემით, ისე როგორც ამას საკონსტრუქტორო დოკუმენტაციის ერთიანი სისტემა მოითხოვს.

ქართულ ტექნიკურ შრიფტზე სტანდარტის შემოღება დააკანონებს და გააფორმებს ინსტიტუტების, საშუალო სპეციალური სასწავლებლების, პროფესიულ ტექნიკური სასწავლებლების, საშუალო სკოლების ხაზის მასწავლებლების და სტუდენტ მოსწავლეთა მუშაობას, ამაღლებს ნახაზების გაფორმების ხარისხს.

სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის

გ ა მ გ ე

ვ. მესხი

საქართველოს სსრ დამსახურებული

მასწავლებელი

ე. ჩიხლაძე

371347

ამასთან ერთად გეგზავნებათ რესპუბლიკური სტანდარტის პროექტი ნახაზებზე და სხვა ტექნიკურ დოკუმენტებზე წასაწერ ქართულ ტექნიკურ შრიფტზე.

ვთხოვთ განიხილოთ აღნიშნული პროექტი და თქვენი წინადადებები და შენიშვნები გამოგვიგზავნოთ მისამართით:

380002 ქ. თბილისი, უშანგი ჩხეიძის მ.
საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო
სპეციალური განათლების სამინისტროს
საშუალო სპეციალური განათლების
სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის

დანართი: სტანდარტის პროექტი და განმარტებითი ბარათი.

სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის

გ ა მ გ ე

ვ. მესხი

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს გამოცემლობათა,
პოლიგრაფიისა და წიგნის ვაჭრობის საქმეთა სახელმწიფო
კომიტეტის მთავარპოლიგრაფიკულ ელემენტების თბილისის № 12 სტამბა.
უშ. ჩხეიძის ქ. № 8.

Тбилисская типография № 12 Главполиграфпрома Государ-
ственного комитета Совета Министров Грузинской ССР
по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
ул. Уш. Чхендзе № 8.